

Pren
de subscripció :
2'50 ptes. l'any
Un número :
10 cts.

EMPORIÓ

PERIÒDIC QUINZENAL

Redacció i
Administració :
Ateneu
Montgrí

Any II

TORROELLA DE MONTGRÍ 9 d' Abril de 1916

Núm. 31

ESTADÍSTICA

UNA COSA A FER

Veus aquí una ciència poc coneguda encare, que ha prés d'alguns anys ença una gran importancia entre les nacions mes cultes i que marxen a la devantera del progrés. Desgraciadament entre nosaltres son aquests estudis molt descuidats per part de les classes directrius i solament algunes institucions privades han donat cabuda en sos treballs i han comprés les ventatges de l'estadística.

Aqueixes consideracions me han conduit a escriure quelcòm sobre'l que crec que podria fer-se en aquest sentit a Torroella, lo que seria de gran utilitat ademes de lo molt que diria en favor de la vila, are que entitat tant digne de lloansa com l'Ateneu ha iniciat un bell ressorgiment.

Estadística, ve a esser una suma de tots els fenòmens o cassos de una mateixa especie que s'observen o se produeixen en un lloc i temps donat, exemple: el nombre d'habitants de una regió, el de quarteres de blat produïts per any en una extensió donada, tot aixó observat i anotat durant uns quants anys constitueix una estadística.

L'estadística dona doncs la mida de la riquesa i avenç d'un país; de les senzilles estadístiques fetes sobre un sol ordre de fenòmens se passa a les mes complicades on se troben enllassats varies classes de fets i d'aquestes se poden descobrir les lleis que regeixen no sols els fets econòmics sino tota mena de fenòmens socials i naturals.

Com vos deia a Espanya i fins dintre Catalunya ben poca cosa s'ha fet en aquest sentit si lo poc que s'ha fet ha sigut amb poca cura; no vull generalitzá, mes sé cassos en que l'estadística del bestiar d'una provincia va fer-se directament en el govern civil.

Doncs be are que en aquesta vila ja s'ha romput el glaç de l'indiferencia social, cosa ben útil seria al costat de les molt bones que'ns anuncia l'Ateneu fer estadístiques referents a Torroella, començant per fer atmósfera perquè la gent no's cregués que li han de pujar la contribució o qualsevol perill de aquests que sols la falta de cultura justifica i escometent després no sols l'Ateneu sino també el Sindicat Agrícola l'obra que aquí senyalo.

Les materies que podrien esser objecte de treball son innombrables, en citaré alguns: el bestiar de

totes menes existent en el terme, les enfermetats en el mateix, extensió dels cultius, producció mitja, exportació fora'l terme, moviment de la població desde que's coneixen datos certs, natalitat, mortalitat i nupcialitat mitja i comparació amb les d'altres poblacions per deduir-ne les condicions de vitalitat i salubritat de la vila etz.

El camp com veieu es amplíssim i per passar-hi molt temps pro els resultats també com poden comprendre serien magnífics; çí no es de desitjar que per l'esperit d'imitació que en tant a'l grau existeix entre les poblacions veines aquest exemple es generalitzés i's dongués l'espectacle poques vegades vist dintre l'Espanya de que'ls ciutadans suplissin les deficiencias d'un estat excludivament polític?

JOAN PERICOT

LA FIRA DE ST. ISIDRE

Després de l'entusiasme amb que Torroella respongué a la iniciativa de restablir la fira de Sant Isidre, s'imposava la necessitat de continuar-la. Haurien resultat ridícols els esforços i la propaganda amb que's prepará la fira l'any anterior si's demostrava que no anaven acompanyats d'aquell esprit de perseverancia que caracteritza les obres serioses. Aquesta constancia que avalorarà cada vegada mes els sacrificis anteriors, ha de persistir durant un petit nombre d'anys, fins que la fira del maig ja prou acreditada no necessita de recursos extraordinaris per a cridar gent a la vila. Será aleshores que Torroella podrá estudiar la conveniencia de restablir altre fira tradicional, deixada perdre també per l'explicable deixadesa d'uns temps de malaventura.

I quan hauriem adelantat el camí perdut, recobrant el prestigi comercial que poblacions més lluitadores volien arrebastrar-nos podrá reduir-se el esforç a tant petites proporcions que no sabrán regatejar-la els mes refinats egoistes.

Les modestes qüotes senyalades als comerciants

i als industrials interessats directament en les fires i la cooperació de l'Ajuntament i Societats, donarán elements sobrers per a organitzar concursos i atraccions que consolidarán la fama de les fires de Torroella.

Si pod lograr-se encarrilar l'afició a mercats i fires tant pronunciada en nostres terres, cap a Torroella, aquesta cobrarà centuplicades les quantitats que durant algun temps tindrà necessitat d'esmersar.

Afortunadament sembla que'l bon sentit s'ha imposat ja entre nosaltres, doncs la Comissió de fires d'enguany troba arreu facilitats encoratjadores.

El poble respón i respondrà a la crida dels iniciadors i totes les societats han enviat els seus representants a la Comissió, demostrant que volen contribuir tots a una obra que en bé de tots se realitzi.

V A R I A

HISTORIA EXTRAORDINARIA DE LA TARTANA, EL TARTANER I DELS VIATGERS QUE VAN A DINTRE.

Veus aquí que, llevat del títol, aquesta Historia de extraordinaria no'n te res. L'autor s'apressa a declarar-ho aixís, al començament, perquè podria ser que algú llegidor amable —els llegidors de la VARIA tots son amables— després de concebir pel títol grans esperances, es trobés justament defraudat davant de la banaleria de l'Historia aquesta, que com totes les histories, no deixa per aixó de ser verídica. Aixís doncs, aquesta «Historia banalment extraordinaria» títol que millor li escau, es sinceríssimament relació fidel i exacta d'un viatge en tartana, del que no fa pas gaires dies, l'autor va ser-ne testimoni silenciós. Dit tot aixó, aixís, a manera d'introducció, podem si vos plau donar començ.

El tren dit mixte que procedent de Barcelona arriba a Sant Jordi a l'hora vespertina, va portar aquell dia forces viatgers per a Torroella, tants, que la tartana llarga ja era ben plena que encara n'hi anaven pujant apretats pel tartaner, que com a bon tartaner, no volia deixar-ne cap en terra, malgrat les protestes dels de dalt. Crits, raons, paraules groixudes, res hi va valguer i amb la tartana materialment farcida, vam arrencar de l'estació parant-nos davant dels dos hostals propers. Allí se esperaven quatre minyons que digueren anaven a Jafre, i el tartaner decidí també carregar-los, remon-

tant-los a dalt del *tolde*, menys un que per haver manifestat que no era gens pràctic en el difícil art de aguantar l'equilibri, no hi hagué mes remei que lligar-lo a darrera entre-mig dels farcells, maletes, bultos, etz.

Aixís equipats, mentres el tartaner xiroi entra al hostal a desasuarse tragejant; com que també tenim d'estar-nos aturats, aprofitarem l'estona per descriure els principals personatges d'aquesta gran Historia. L'autor es trobava encaixonat entre una pagesa superba que tenia a la falda un marrec molt bellugadiç i un pagés que per les traces tornaba de mercat. Davant per davant de l'autor hi havia una noia força bonica que segons manifestá era de Verges i venia de Girona a fer-se dar una *vista*. Les cames d'aquesta noia, per raons fàcils de comprendre anant en tartana, eren presonerades de les del autor, el que les retenia tot lo mes honestament possible. Al costat seu, hi anava una senyora grassa que patia d'ofec i no obría la boca sinó per bufar. En l'altre setí hi havia un viatjant d'edat, secardí, que li donava per ser bromista, repetint a cada moment: —Aquesta tartana es un barril i nosaltres som les arengades. Com a personatges secundaris hi havia uns terrassans pacífics i uns negociants de bestiar que parlaven exclusivament de vedells que per lo vist devia ser la seva especialitat.

Vetaquí que hem acabat la descripció al bon punt que'l tartaner xiroi i impenitent surt de l'hostal, encén l'imprescindible caliquenyo, munta en el seu setí, cop de fuet i, apa *Galan* i apa *Diamante*, arranquem de Sant Jordi, traspassem la via del carril i ens endinsém carretera enllá. Els viatgers permaneixien silenciosos a excepció dels negociants que parlaven invariablement dels vedells, i del viatjant bromista que a intervals anava repetint: —Ja vos dic jo que aquesta tartana es un barril i nosaltres som les arengades.

Prompte, un incident va rompre la monotonía. Un goç negre sortit de qui sab ont, es va posar a lladrar i saltar per entre mig de les cames del cavall de davant. El tartaner agafa la tralia i amb l'intent de tocar al goç, venta una terrible fuetada al cavall, aquest s'encabrita, s'alça dret, tira un requitzell de cosses i per últim arrenca a correr desenfrenadament arrastrant al seu company i a la tartana a una velocitat vertiginosa. Les dones xisclaren al uníson, la senyora grossa va dir un preina santíssima! prolongat, els de dalt el *tolde* s'arraparen fortament i deixaren anar qualque paraula groixuda, l'autor es va encomanar al Sant de la seva devoció i fins els negociants deixaren per un ratet de parlar de vedells. Va ser un moment d'ansietat, al que va posar-hi fi el tartaner amb ma ferma i destra, conseguint reduir als encabritats cavalls a la obediencia.

Com si aquest incident hagués sigut el toc de deslligar la llengua, tothom començá a enrahonar

establint-se corrents democràtiques. El pagés que venia de mercat, ens contà que havia venut els ous a pesseta i quinze. La dona superba del costat de l'autor, ens feu avinent que'l seu noi es deia Peret, i el viatjant secardí, entre barrils i arengades ens parlà de la batalla de Verdún.

Passàrem per Colomés sense aturar-nos. Fosquejava. No calgué per aixó encendre el fanal perquè un hermós clar de lluna suplía discretament a l'esmortuída claror del dia. Soptadament feriren les nostres orelles uns crits que s'anaven allunyant a mida que corriem. Parà la tartana; baixà el tartaner i al cap d'un moment engegá un renecc recarrogat. Era que'l minyó que viatjava lligat a darrera, se li devien desfer els lligams i havia caigut assentat bon troç enllá de la carretera, arrastrant en la caiguda tota aquella balumba de farcells i maletes. Gran sort fou la del minyó de que caigués per la part més molsuda de la persona, perquè llevat de la natural macadura, no's rompé ni contusioná res. Lligaren novament els bultos i an ell el col·locaren dret dins de la tartana entre-mig de les apretades cames dels misers viatgers. Arribats a Jafre, baixaren els tres del *toldo* i el minyó macat. A tota pressa el tartaner entrá a l'hostal a fer-ne *cinc* i després d'encendre el segón caliquenyo arrencàrem seguidament.

El marrec de la dona superba, que fins allavors havia estat ensopit, va esclatar en un plor desesperat sense cap motiu aparent que ho justificués, encara que l'autor va tenir prompte ocasió sobrada de saber-lo perquè una mullena persistent es filtrá per els seus limpíssims pantalons. Era que la criatura havia fet un riu, però un riu en vritat sortit de mare, donada la magnitud de l'invasió. La dona superba, tota torbada, doná mil i una excuses i tractá d'aixugar la mulleua amb un pany de les seves faldilles però l'autor ho evitá amb un gest auster per raons d'alta moralitat.

Durant tot aixó el viatjant secardí que estava enclofat per la turbulència de la seva velina, la senyora grossa, se li va ocorrer dir: — Si en aquest barril totes les arengades fossin primes i conformes i no n'hi hagués cap de massa grassa...

— Poca solta, insolent, va replicar l'aludida.

— Senyora, adverteixi que...

— ¡Que s'ha cregut; si per cas l'arengada serà vosté!

Una tempesta horrible se congriava; sort del tartaner que va normalitzar ràpidament la situació amb un autoritari: *orden señores*.

Arribàrem a Verges. Baixàren la noia de la *vista* i tres *asientos* més. Després que'ls cavalls s'hagueren abeurat, emprenguerem de nou la marxa amb el mateix trot cansoner de sempre. El trajecte de Verges a Ullá, el passá l'autor agradablement entretingut escoltant al tartaner que a mitja veu cantava una cançó molt planyívola i molt llarga, anomenada «El hijo del trueno».

Al passar per davant de Ullá els cavalls flairaren d'instint la proximitat de l'estable i arrencàren en un trot verdader, que pod anomenar-se trot de la gana. Al cap de breus moments arribàvem per fi al terme del viatge.

L'autor descendí de la tartana discursejant mentalment: ¡Oh malhaurat vehícol del Vuitcents! ¡Oh democràcia de la tartana, odiosa com totes les democràcies imposades per força! ¡Oh temps, oh progrés, oh, polidesa, oh, comoditat! Sí, sí, romanosos. Perquè *mientras tenga perfumes la violeta y quede en el azul una estrella* els torroellencs estem condemnats a viatjar en tartana.

JUNY

■ ■ ■ ■ ■

Maria Dormenta

*Has arribat del camp tota rendida;
t'has ajegut al prat per reposar:
cloent els parpres, t'has quedat dormida
sota l'aire tranquil d'aquest cel clar.*

*Tu mai sabràs, oh camparola, l'alta
gràcia que't dóna'l reposat dormir:
¡com es groga de sol la teva galta
i fonament sospiradó 'l teu sí!*

*Encantes la delícia d'aquest prat
amb una forta pau de santedat
pel viamant que l'atravessa sol;
i la teva dormida confiada
fa que no posi més que una mirada
sobre'l teu llavi tant vermell de sol.*

JOSEP MASSÓ VENTÓS

■ ■ ■ ■ ■

- - - LA MORT DE GRANADOS

Catalunya ha pagat altre cop el seu tribut cruent a la crueltat germànica: foren, els primers dies de la guerra, els mallorquins fusellats a Brussel·les: ara és el mestre Granados i la companya del seu cor, que va anar amb ell a rebre les primícies de la glòria i que, abraçat amb ell s'ha enfonsat per sempre més en el mar.

La nova va deixar-nos com estabornits: no volíem creure-ho, no podíem concebir-ho, no era pas pos-

sible que el nostre gran artista, que retornava a Catalunya en un vaixell pacífic, després del viatge triomfal per Nort-América, sense pensar en res més que en el seu art exquisit, fos una de les víctimes dels submarins alemanys: i aixís amb el cor oprimat, esgarrifats, vàrem esperar dies i dies que no seria certa la mort d'En Granados i de la seva dona, car potser haurien anat a raure en alguna platja solitaria o algún altre vaixell els hauria recullit.

Però a l'últim, sobre tot després de les infructuoses indagacions del pintor Sert, hem hagut de acotar el cap a la fatalitat: Granados és una nova víctima dels deixebles de Bernhardt: la seva llar, plena de cançons d'infants, el seu estudi, on havia creat les melodies més pures, restaran per sempre mes en la desolació.

La mort d'En Granados ha commogut als seus amics i als seus admiradors, que eren nombrosíssims, però, no ha pas arribat fins a les mateixes entranyes de Catalunya, car en aquest cas l'indignació i l'horror s'haurien traduït en una protesta col·lectiva, en un veritable alçament, en una afirmació unànim dels sentiments que'ns uneixen als pobles que sacrifiquen la vida dels seus fills i totes les seves energies a la causa de la llibertat i la justícia. Debades hem esperat aquest geste noble i viril. Els periòdics germanòfils han fet el silenci, car admeten la guerra submarina d'Alemanya amb totes les seves conseqüències, i una vida més, anc que fos de un dels nostres, no els havia pas de fer rectificar llur criteri. Els neutrals no han fet més que plányer a les il·lustres víctimes, sense condemnar el crim, o han parlat, en termes vagues i generals, de les brutalitats que la guerra du aparellades, sense fer esment de la nació que ha fet la guerra molt més inhumana i barbre de lo que és en sí, fins a un extremitat al qual mai haurien arribat els homes.

Nosaltres, després d'aquest nou atentat, que ens fereix com a homes i com a catalans, no podem concebir, ens apar una cosa monstruosa, que encare hi hagin fills de Catalunya que sentin la més petita simpatia per Alemanya. Si no ha pogut humanitzar-los l'invasió de Bèlgica, els horrors de Serbia i de Polònia, el torpedeig del «Lusitania» i de tants altres vaixells desarmats, la destrucció de les més excelsas obres de l'arquitectura gòtica religiosa i civil i altres fets del més refinat selvatgisme, sembla que lo que ens toca tant d'aprop, com es la pèrdua del nostre gran músic, havia de humanitzar-los i decantar-los cap a la part més noble del món en lluita. Però no ha sigut aixís. Serà més fort que tot en aquests homes l'odi ancestral a França, l'injusta antipatia a l'Anglaterra i la devoció instintiva a la força purament material que podrà anorrear-ho tot, però que jamai crearà res?

Amb motiu de la mort d'En Granados s'ha parlat de formular reclamacions i d'iniciar una acció amb els altres pobles neutrals per a que Alemanya

renuncii a la seva guerra submarina. Res més innocent, car aixó no tindria cap eficacia després de lo que vé passant amb els Estats Units. També s'ha parlat de reparacions, d'indemnitzacions, com si hi hagués quelcóm que podés indimnitar les vides dels no combatents i fer-nos resignar a la pèrdua del músic catalá, que potser havia de donar-nos encare lo millor del seu art.

Lo que nosaltres hauriem volgut és un gran acte que hagués vingut a consolidar i a fer indestructible la germanor de Catalunya, tant bellament palesada en les jornades inoblidables de Perpinyá amb la França immortal i amb les seves aliades. Així hauriem sigut dignes d'En Granados i de la seva gloria.

CARLES RAHOLA.

LES APTITUTS DEL NEN

En articles publicats en altres llocs hem insinuat la necessitat de partir de la psicologia individual com a base obligada de tot procediment pedagógic. En el present insistim sobre aquest punt i afegim, que precisament en l'estudi de les qualitats que surten del conjunt de cós i ànima i s'observen en el nen, hem de descobrir les aptituts que l'assenyalen i expressen les manifestacions més marcades de la seva vitalitat.

Més que interessant, és d'absoluta necessitat comptar amb el factor personal per la formació del alumne. El que cal desenrotllar no és res extern o extrany al subjecte, sinó el seu mateix ésser, la seva naturalesa que conté el germe de tota la seva vida. La valor externa del subjecte en realitat no és altra cosa que el cultiu de qué ha estat objecte el germe intern i personal que cada home du inviscerat.

El factor personal comprén, doncs, la disposició o disposicions de més relleu que ofereix l'infant, el ideal cap al qual instintivament adreça la seva activitat i les circumstancies en les quals ella ha de desenrotllar-se. Sense que l'educació hagi de ser uniforme, cal sotmètre-la a una fórmula. Hi ha alguna cosa de comú en tots els nens, i hi ha alguna cosa que entranya una profunda varietat. Tots tenen una missió a complir conforme a les direccions que espontàniament brollen de la seva naturalesa individual; mes no tots están cridats a realitzar-la de la mateixa manera. Uns en el camp, d'altres a la ciutat; uns a la milícia, d'altres a l'estament civil; uns amb el treball mecánic d'execució, i d'altres amb el treball mental de direcció, tots i cadascún dels homes duen compromisos greus que han de complir davant la societat.

En Balms en el seu llibre d'or *El Criterio té*

aquest paragraf admirable que expressa tot el nostre pensament: «Cada ú ha de dedicar-se a la professió per la qual es sent amb més aptitud. Tinc per molt important aquesta regla; abrigo la convicció profunda, que a son oblit se déu que no hagin avençat molt més les ciències i les arts. La paraula *talent* expressa per alguns una capacitat absoluta; creient equivocadament que el que està dotat de felices disposicions per una cosa ho estarà igualment per totes. No res més fals; un home pot ser sobressortint, extraordinari, d'una capacitat monstruosa per un ram, i ser molt mitjanet i fins negat respecte d'altres. Napoleón i Descartes són dos genis, i no obstant no s'assemblen de res.»

Els homes que en la cultura llur posen poc o no res d'intrínscament personal, no serven aquella unitat i cohesió de concepte que distingeix els verament savis o imposats en la qüestió. L'infant que es limités a *imitar* el d'altri, arribaria a formar en la seva persona un conjunt de finalitats més aviat artificials que naturals; per aquesta raó insistim, que és necessari explotar les qualitats innates i les adquirides pel natural desplegament de les seves facultats bé sensibles, bé intel·lectuals. Cada infant representa una valor, tant més pujada, com millor s'aconsegueix l'espelliment d'aquest germe d'aptituds personals.

Amb aixó que precedeix, ni per ombra volem suposar que el sistema educatiu ha de prescindir en absolut de les bases comuns i de les influències exteriors; molt al contrari, sense abandonar la formació del nen a les meres varietats de les exigències individuals, és necessari que el mestre el posi en comunicació amb els altres nens que al llur torn aprendran d'ell. Entre els exemples exteriors amb freqüència es troben fórmules que emmotllen amb més o menys exactitud la nostra manera de pensar o de ser en alguna de les seves manifestacions; aixó és un estudi que millor correspondria al de la *imitació*.

Es un fet absolutament cert que els infants d'una mateixa edat, d'una mateixa classe i d'igual educació, no posseeixen els mateixos graus de coneixement intel·lectual ni les mateixes direccions d'esperit. Existeixen, doncs, notes individuals inconfonibles que cal definir, i que és d'incumbència principal del mestre, determinar; més clar: el mestre ha d'imposar-se suficientment en la valor intrínscica de l'alumne, per marcar-li orientacions i explotar tot el seu poder. Hem dit abans, que les aptituds personals constitueixen una valor real i una base objectiva. Doncs bé, la intensitat d'aquesta valor i la solidesa d'aquesta base és el que el mestre ha de dominar. La raó és obvia.

Efectivament: l'escola és el lloc on s'estudien les aficions i la vocació literària o científica de l'alumne; allí s'examinen la resistència psíquica de la pròpia convicció i l'alcanç espiritual de l'intel·ligència i de la voluntat. A l'escola és on se dona curs a la

manera de ser natural de l'alumne, i es consolida i perfecciona la organització interna de l'esperit.

Aqueixa labor resultaria o falsa o impossible sense el coneixement íntim de l'esperit, perquè la coneixença purament superficial de la persona està molt lluny de suministrar-nos una nota exacta de la psicologia del nen.

Es tracta, per exemple, d'un jove semi-estúpid, sense intel·ligència, sense voluntat, sense capacitat; serà inútil aplicar-li el curs d'ensenyament que se aplica a l'infant normal. És un nen que demostra tenir conviccions pròpies, sent amor i entusiasme pel seu propi pensament, posseeix una voluntat enérgica i es ressent força de les contrarietats morals o de l'oposició doctrinal; aquest nen està en vies de formació d'un caràcter que convé cultivar. En altres nens se descobreix una afectivitat vehement, imaginació ardent, melenconia en les contrarietats, exaltacions maniàtiques, violentes impulsions, etc., el mestre ve obligat a estudiar el tractament i la manera com pot donar curs i equilibrar aquelles qualitats i aptituds.

Malauradament aquesta labor és amb molta freqüència descurada; d'aixó ve que es perden talents veritables dels quals no s'ha estudiat la manera de ser i les disposicions. El mestre que religiosament vulgui complir amb la seva missió d'ensenyança, ha de ser un psicòleg i un psiquiatra; ha de carregar la creu de l'abnegació i fer l'ofici de pare amb els seus deixebles.

En realitat el mestre, davant del dret social, la raó que té per existir és principalment de suplir les deficiències dels pares. La obligació primària d'ensenyar i formar el nen és estrictament del pare; puix, quan un fill ve a la llum d'aquest món adquireix evidentment dret a la vida física (alimentació, nutrició i posar-lo en condicions de guanyar-se la subsistència) a la vida d'instrucció o formació intel·lectual convenient (estudi segons les seves aptituds i la seva missió social) i a la vida moral que comprèn la formació sana de la seva consciència, dels seus sentiments i de la seva conducta. No sent possible que el pare compleixi aquest deure per si mateix, per diverses raons fàcils d'abastar, aleshores el dret social funda les escoles que suplexen adequadament la deficiència més o menys justificada dels pares.

Així com el pare vindria obligat a conèixer íntimament la naturalesa i les disposicions del fill, per adaptar-se a la seva manera de ser, i conforme a aquestes notes intrínseques i necessitats de l'esperit, marcar les línies de la seva vida, la direcció del seu futur; d'igual manera, el mestre que compleix la missió de pare, ve obligat a conèixer el cós, l'ànima i el conjunt del seu deixeble.

El mestre que es penetri degudament de cadascuna de les aptituds del seu deixeble, descobrirà en el fons llur un cabal enorme d'energies.

No exagerem en enunciar aquesta veritat: hi ha aptituds de diverses menes, com més avall veurem: les unes són enlairades, les altres mediocres, les altres molt modestes. Un marxant d'espines de peix o d'ossos i draps vells, pot en el seu ram tenir tantes energies com un marxant de perles; més encara, pot un explotar el ram o ofici més humil de la societat, amb més interès, energia i bon encert que el posseïdor d'una perla negra.

P. FRANCESC DE BARBENS

• E G O S •

SOTA 'l màgic encant d'una nit de lluna hem passat pel passeig de l'Esglesia i la nostra memoria ha evocat el record de les rondalles que'ns contava la nostra mare quan erem petits.

Hem vist gegants en filera guardant un senyorial castell, i una gran catifa estesa, sobre la qual havia de passar la princesa vinguda de la llunyania per a casarse amb el senyor del castell.

Pero ¡oh decepció!, els gegants eren les escapsades escacies, lluitant vanament aferrades a la vida, i el contrast amb l'ufanor primaveral ens feu desitjar que una ma caritativa acabés amb el suplici dels arbres malaventurats.

PER un moment les qüestions de la guerra han passat entre nosaltres a segon terme. Tot bon espanyol ha degut preocupar-se de les eleccions a Diputats a Corts. La pacífica brega de casa ha fet oblidar la lluita sagnant i horrible.

Per aquesta vegada beneim, doncs, les eleccions que'ns proporcionen la treva d'un ignoscent combat de candidatures.

SECCIÓ AGRÍCOLA

SULFAT I SOFRE

Fins ara sols havia regnat engunia en els agricultors; ara, a més, estan en plena confusió.

Engunia, perquè la vegetació va fent el seu ca-

mí i el sulfat que han d'aplicar d'aquí pocs dies, encara ha d'empendre la marxa des del punt de producció; confusió, perquè, en quant al sulfat, no se sab com i ha qui s'ha d'anar a buscar.

De sofre en va venint consignat a comerciants, però en petites dosis.

Sembla que els Consells Provincials de Foment seran els distribuïdors de sulfat; ¿pero tenen organització per a tant important tasca?

Per lo que es refereix a Catalunya, s'havia cregut sempre que la Federació Agrícola Catalana Balear seria l'encarregada de distribuir el sulfat, i, al efecte, està previnguda per a tot, en té formalment demanades al Govern mil trescentes tonelades, ha rebut i acceptat demandes de les associacions agrícoles, es a dir ha fet tot lo que calia, tot lo que no han fet els organismes agrícoles de les altres regions.

Quan les associacions i molts Ajuntaments s'han entès amb la Federació, ve després l'avis del Govern de que les peticions s'han de fer als Consells de Foment, i ara tot son investigacions per part d'aquests, respecte al sulfat que es necessita en cada localitat, demandes dels consumidors als Consells, que seran, sens dubte, en molts cassos les mateixes que s'han fet a la Federació, resultant-ne de tot això un garbuix tal, que es impossible fixar la veritable situació i donar orientació respecte a lo que cadascun ha de fer.

Els comentaris que podríem fer a aquest estat de coses, serien llargs i duríssims per al Govern; però per avui vagin només aquestes ratlles, per acabar.

El Govern diu que ha adquirit 2.000 tonelades de sulfat.

No sabem quan arribará, ni el preu, ni altres detalls importantíssims.

La premsa de Navarra afirma que els viticultors de la Rioja necessiten un mínim de 22.000 tonelades de sulfat.

Falta saber el que es necessita a Valencia, Aragó i altres regions consumidores.

¿Què en farem de les 2.000 tonelades del Govern, si és que arriben?

Com hem dit sempre, el Govern no ens portará la solució d'aquest greu conflicte; el conflicte serà aturat en part per la iniciativa privada, que, desafiant els perills originats per un Govern impotent i voluble en les disposicions que pren, ha forçat la producció en les antigues fàbriques i n'ha muntades algunes de noves.

Preguem, finalment, a Deu que, per l'encariment de sulfat i sofre, no sofreixin els que no en tinguin i els que en tinguin, i que, capejant tots el temporal de la millor manera possible, no s'originin conflictes en l'ordre particular i en el públic.

D' ESPECTACLES

Teatre Jou. — Dissapte dia 25 del mes passat la Companyia Daroqui posà en escena un drama de don Josep Echeagaray.

Ens causà l'efecte que esperavem. Aixís es que ja hi anarem disposats a rebre lo que'ns donessen fos lo que fos. Es alló que diuen: *Cal esser previssor*; que amb perdó sigui dit.

L'interpretació més que regular, sobressortint els senyors Salóm i Alonso.

Per final, el sainet «Un bon debut» feu riurer força, demostrant-se que es en catalá com el públic sab millor saborejar els xistos i humorades de semblants obretes.

— Diumenge 26 es representá «La Tosca», obra ja coneguda del nostre públic; per aixó ens abstenim de resenyar-la com se mereix.

L'interpretació fou inmillorable. Tots els intérprets es feren guanyadors de llargs aplaudiments, especialment la senyora Daroqui i els senyors Salóm i Marín.

— Sabem positivament que'l senyor Salom, injustament es va ofendre de la critica que varem fer del paper que representava en el drama «María Rosa». Insistim novament que li notárem varies improprietats que dificilment podia corretgir, mentres que en «La Tosca» va demostrar un gran domini al interpretar un personatge que es verament del seu género. I no s'ofengi per Deu el senyor Salom, que no fem res més que dir la veritat.

— I per fi, diumenge passat ens donáren un drama passional (¡i tant passional!), en 6 actes, un próleg, un epíleg i no sabem que més. Alló fou pitjor que anar a veurer *La Passió* puix hi hagué passió, mort i molta cosa més. Rés; un plat fort, tant fort que fins era de mal passar.

La concurrència, com en les altres dos funcions fou escassíssima.

¿No s'han convençut encara que no es amb aquestes obres com lograrán que'l públic ompleni el teatre?

No volem repetir en vá quins autors son els que el nostre públic voldria, car ja ho saben be prou per haber-ho manifestat més d'una volta en anteriors cròniques de teatre, i més encara per una carta particular que varis aimants d'aquest art varen dirigir a la senyora Daroqui; i que com a desatenció no n'han volgut fer cabal en perjudici propi.

No obstant creiém que'ls será forsa dificil que logrin tornar la gent al teatre com en les primeres representacions. Les causes provarem d'explicar-les en el número pròxim, segons el nostre entendre i baix el criteri d'alguns amics entesos en coses de teatre.

PALET

NOTICIES

Els camps. — Segons opinió' dels terrassans, l'estat dels sembrats ufanosos fa esperar una abundosa cullita si no sobrevenen novitats desagradables.

Benvinguda. — Se troben entre nosaltres la distingida senyora donya Mónica de Goicoechea, Viuda de Majó, acompanyada del seu fill, l'intelligent advocat D. Carles Serrano. Nostra benvinguda.

Volco fatal. — Divendres dia 31, en la girada del camí de ferradura que de la carretera de Palafrugell va a Gualta, se suposa que per un esverament del animal, volcá un carro manat per Baldomer Coll, amb tan mala fortuna que ocasioná la mort quasi instantània del carreter.

La víctima, tant sols contava trenta anys d'edad, era casat i fill de Torroella.

L'animal i el carro sols sofríren lleus desperfectes.

Aquesta desgracia impresioná profundament a la vila on el mort era força conegut.

Insistent. — Esperem que'l Sr. Alcalde voldrà atendre la nostra indicació fent llimpiar la plasseta de la Terra de les bruixes, quin estat constitueix una ignominia per la vila.

L'Orfeó de l'Ateneu. — Regna gran entusiasme entre 'ls orfeonistes que porten ja varis dies de profitós estudi.

L'inauguració de l'Orfeó se celebrarà amb motiu de les fires de Maig, i constituirá un aconteixement.

De sardanes. — Els compositors torroellencs senyors Bou i Vallespí tenen ja casi ultimat son nou programa de sardanes sumament notable, i destinat a obtindre gran éxit.

La Secció d'aficionats. — La Secció teatral de l'Ateneu ha començat la preparació d'una interessant vetllada per a la fira de Sant Isidre.

S'estudien els medis de presentar una obra lírica molt recomenable.

Nou setmanari. — Hem rebut els primers números de «La Piula» setmanari regionalista amb ninots, que's publica a Barcelona.

Agrahim el saludo que endressa a la premsa catalana i li desitjem llarga vida.

La fira de Sant Isidre. — La Comissió de Fires per 1916 ha quedat composta pels senyors Eduard Viñas i Lluís Matas, representants de l'Ajuntament; Lluís G. Sallé pel Sindicat Agrícola; Joan Candal, per la Lliga Republicana; Gabriel Quintana, pel Centre Recreatiu; Miquel Mestres, per El Menestral; Joan Puigpey, Joan Fontquerna i Benvingut Vives, per l'Ateneu; Narcís Bosch, pel Centre Catòlic; Josep M.ª Puig, Ignaci Capellà i Joaquim Trill, del comerç de la vila.

Diumenge passat s'efectuà la primera colecta entre els comerciants, la que respongué a les esperances de la Comissió.

Insistim en recomanar a tots els que s'interessin per la prosperitat de Torroella, prestin el seu concurs i els seus entusiasmes més fervents per el major èxit d'aquesta fira que de arrelar-se definitivament constituiria una considerable solució econòmica per la vila.

D'eleccions. — Aquests dies han sigut de gran tràfic pels interessats en les eleccions.

Els candidats han recorregut varies vegades el districte.

Com es natural, les eleccions han sigut el tema predominant de les converses, siguent aquèstes menys acalorades que en altres ocasions.

En el número vinent publicarem detalladament el resultat de la votació en cada un dels pobles del districte.

Diversions. — Durant els diumenges de Quaresma les sessions del Cine donades amb la cooperació de l'orquestra «Montgrins» s'han vist concorregudíssimes. També acut públic nombrós a les atraccions que's presenten en el Saló Coll.

Jocs de mans. — El conegut artista de «varietés» Caballero Gurt ha donat varies sessions en les societats de la vila, recullint forces aplaudiments del públic que acudí a admirar la destresa del acreditat artista.

Obres. — Nostre volgut consoci D. Genís Frou ha fet comensar les obres de reforma que posaran el seu establiment a l'altura dels de ciutat.

Plujes. — Durant la setmana, les plujes han sigut persistents motivant una ràpida crecuda del

Ter, que pod originar una inundació si el temps no experimenta cambi.

«**Els Montgrins**». — Nostra orquestra ha rebut una proposició de contracta d'una importantíssima entitat barcelonesa.

REGISTRE CIVIL

Moviment de població durant el passat mes de Mars

NAIXEMENTS

Dia 11, Joan Payet Sanchez; dia 15, Maria Vila Oliva; dia 22, Joan Plá Barceló; dia 23, Caterina Garriga Tubert; dia 25, Francisca Tarradas Bastons; dia 25, Genís Pascual Elías.

MATRIMONIS

Dia 18, Vicens Tubau amb Soletat Coll; dia 22, Benvingut Vives amb Joaquina Pijoán.

DEFUNCIONS

Dia 7, Margarida Grassot Mola, 76 anys; dia 16, Salvador Matas Fortià, 64; dia 19, Dolors Púbol Sureda, 86 anys; dia 21, Caterina Fornells Suquet, 82; Francisco Serrats Callis, 70; dia 31, Petra Escarrà Pons, 74.

e

MERCAT DE TORROELLA

CELEBRT EL DIA 3 ABRIL 1916

Blat	de 21 a 22 ptes.	quartera.
Civada.	de 9 a 9'50	« «
Ordi	de 9'00 a 10'00	« «
Faves	de 15'00 a 16'00	« «
Esparcet	de 00'00 a 00'00	« «
Favó	de 15'50 a 16'00	« «
Besses.	de 15'50 a 16'00	« «
Mongetes	de 33 a 36	« «
Mill	de 16'00 a 16'50	« «
Blat de moro	de 17'50 a 18'25	« «
Bestiar porquí	de 18'00 a 25'00	« un
Oli	de 15'00 a 16'00	« el mallal
Ous	de 1'20 a 1'25	« dotzena
Gallines	de 9'00 a 11'00	« parell
Pollastres	de 4'00 a 7'00	« «
Anecs	de 5'00 a 7'00	« «
Cunills.	de 2'50 a 5'00	« «
Oques	de 5'00 a 7'00	« una
Patates de llevar	de 6'00 a 9'00	« quintá
Aufals	de 3'50 a 4'00	« «
Carbó vegetal	de 15'00 a 16'00	« càrrega
Tocinos grassus (pes viu)	de 16'00 a 17'00	« arroba

EQUIVALENCIES: La quartera equival a 80 litres; la càrrega (pes) a 120 kilos; el quintá, a 40 kilos; l'arroba a 10 kilos; el mallal d'oli, a 11'200 kilos o 12'40 litres. El mallal de ví, 15'48 litres.

Imp. de P. Ribas. — Palafrugell. — Teléfon 362

Representant a Torroella: D. Eduard Vinyas, Carrer de Sant Agutí 35.